

Brussel, 12 juni 2017
(OR. en)

9310/17

ECOFIN 413
UEM 162
SOC 393
EMPL 307
COMPET 410
ENV 509
EDUC 237
RECH 193
ENER 232
JAI 492

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	het Comité van permanente vertegenwoordigers/de Raad
Nr. Comdoc.:	ST 9255/17 ECOFIN 384 UEM 133 SOC 362 EMPL 277 COMPET 379 ENV 479 EDUC 207 RECH 163 ENER 203 JAI 455 - COM(2017) 524 final
Betreft:	Aanbeveling voor een AANBEVELING VAN DE RAAD over het nationale hervormingsprogramma 2017 van Slowakije en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2017 van Slowakije

Voor de delegaties gaat hierbij de in hoofde genoemde ontwerpaanbeveling van de Raad, die is gebaseerd op Commissievoorstel COM(2017) 524 final, en door verschillende comités van de Raad is herzien en goedgekeurd.

AANBEVELING VAN DE RAAD

van...

over het nationale hervormingsprogramma 2017 van Slowakije en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma 2017 van Slowakije

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid¹, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

¹ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 16 november 2016 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de jaarlijkse groei-analyse en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees Semester 2017 voor coördinatie van het economisch beleid. De prioriteiten van de jaarlijkse groeianalyse zijn op 9-10 maart 2017 door de Europese Raad bekrachtigd. Op 16 november 2016 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad² ook het waarschuwingsmechanismeverslag aangenomen, waarin zij Slowakije niet heeft genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen. Tevens heeft de Commissie op die datum een aanbeveling voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone aangenomen, die op 9-10 maart 2017 door de Europese Raad is bekrachtigd. Op 21 maart 2017 heeft de Raad de Aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone ("aanbeveling voor de eurozone") vastgesteld.³
- (2) Als lidstaat die de euro als munt heeft en in het licht van de grote onderlinge verwevenheid tussen de economieën van de economische en monetaire unie, dient Slowakije ervoor te zorgen dat volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven aan de aanbeveling voor de eurozone, zoals weergegeven in de onderstaande aanbevelingen 1 en 2.
- (3) Op 22 februari 2017 is het landverslag 2017 voor Slowakije gepubliceerd. Daarin werd de vooruitgang beoordeeld die Slowakije bij de tenuitvoerlegging van de op 12 juli 2016 door de Raad vastgestelde landspecifieke aanbevelingen heeft gemaakt, alsmede het gevolg dat is gegeven aan de landspecifieke aanbevelingen die in de jaren voordien werden goedgekeurd, en de vooruitgang die Slowakije in de richting van zijn nationale Europa 2020-doelstellingen heeft geboekt.
- (4) Op 26 april 2017 heeft Slowakije zijn nationale hervormingsprogramma 2017 en zijn stabiliteitsprogramma 2017 ingediend. Teneinde met de onderlinge verbanden tussen beide programma's rekening te houden, zijn deze tegelijkertijd geëvalueerd.

² Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden (PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25).

³ PB C 92 van 24.3.2017, blz. 1.

- (5) De betrokken landspecifieke aanbevelingen zijn meegenomen in de programmering van de lidstaten voor de Europese structuur- en investeringsfondsen (ESI-fondsen) voor de periode 2014-2020. Op grond van artikel 23 van Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁴ kan de Commissie een lidstaat verzoeken zijn partnerschaps-overeenkomst en de betrokken programma's te evalueren en wijzigingen voor te stellen, wanneer dit nodig is om de uitvoering van betrokken aanbevelingen van de Raad te ondersteunen. De Commissie heeft nadere gegevens verstrekt over de wijze waarop zij gebruik zal maken van die bepaling in richtsnoeren over de toepassing van de maatregelen die de doeltreffendheid van de ESI-fondsen koppelen aan gezond economisch bestuur.
- (6) Slowakije valt momenteel onder het preventieve deel van het stabiliteits- en groeipact. In haar stabiliteitsprogramma 2017 gaat de regering uit van een verbetering van het nominale tekort tot 1,3 % van het bbp in 2017 en verder geleidelijk tot 0 % van het bbp in 2019 en 2020. Verwacht wordt dat de begrotingsdoelstelling op middellange termijn – een structureel tekort van 0,5 % van het bbp – voor eind 2018 wordt gerealiseerd. Volgens het stabiliteitsprogramma 2017 zal de overheidsschuldquote naar verwachting geleidelijk afnemen tot 46 % tegen 2020. Het macro-economische scenario dat aan die begrotingsprognoses ten grondslag ligt, is plausibel.
- (7) Op 12 juli 2016 heeft de Raad Slowakije aanbevolen een jaarlijkse budgettaire aanpassing in de richting van de begrotingsdoelstelling op middellange termijn te realiseren van ten minste 0,5 % van het bbp in 2017. Op basis van de voorjaarsprognoses 2017 van de Commissie is er een risico dat in 2017 enigszins zal worden afgeweken van die aanbeveling.

⁴ Verordening (EU) nr. 1303/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds, het Europees Landbouwfonds voor plattelandontwikkeling en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij en algemene bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds, het Cohesiefonds en het Europees Fonds voor maritieme zaken en visserij, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1083/2006 van de Raad (PB L 347 van 20.12.2013, blz. 320).

- (8) In 2018 wordt verwacht dat Slowakije zich, in het licht van zijn begrotingssituatie, verder zal aanpassen in de richting van zijn budgettaire middellangetermijndoelstelling van een structureel tekort van 0,5 % van het bbp. Volgens de in het kader van het stabiliteits- en groeipact gezamenlijk overeengekomen aanpassingsmatrix mag het nominale groeipercentage van de netto primaire overheidsuitgaven⁵ daartoe niet meer dan 2,9 % bedragen. Dat zou overeenkomen met een structurele aanpassing van 0,5 % van het bbp. Bij ongewijzigd beleid bestaat het risico dat over de gehele periode 2017-2018 aanzienlijk zal worden afgeweken van die voorwaarde. Over het algemeen is de Raad van oordeel dat Slowakije klaar moet staan om verdere maatregelen te treffen om in 2017 aan de voorwaarden te voldoen, en dat in 2018 verdere maatregelen nodig zullen zijn om te voldoen aan de bepalingen van het stabiliteits- en groeipact. Op grond van Verordening (EG) nr. 1466/97 moet bij de beoordeling van de begrotingsplannen en -resultaten echter rekening worden gehouden met de begrotingsbalans van de lidstaat in het licht van de conjuncturele omstandigheden. Zoals is herhaald in de mededeling van de Commissie over het Europees Semester 2017 waarvan deze landspecifieke aanbevelingen vergezeld gaan, moeten de beoordeling van het ontwerpbegrotingsplan 2018 en de daaropvolgende beoordeling van de begrotingsresultaten 2018 terdege rekening houden met de doelstelling om een begrotingskoers te bereiken die zowel bijdraagt aan het versterken van het huidige herstel als aan het waarborgen van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën van Slowakije. In die context neemt de Raad er akte van dat de Commissie voornemens is een algehele evaluatie in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 1466/97 uit te voeren, in het bijzonder in het licht van de conjuncturele situatie van Slowakije.

⁵ De netto-overheidsuitgaven bestaan uit de totale overheidsuitgaven exclusief rente-uitgaven, uitgaven in het kader van programma's van de Unie die volledig met inkomsten uit fondsen van Unie worden gefinancierd en niet-discretionaire veranderingen in de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen. Nationaal gefinancierde bruto-investeringen in vaste activa worden gespreid over een periode van vier jaar. Er wordt rekening gehouden met discretionaire inkomstenmaatregelen of bij wet verplicht gestelde inkomstenstijgingen. Eenmalige maatregelen aan zowel de inkomsten- als de uitgavenzijde worden uitgevlakt.

- (9) De overheidsfinanciën van Slowakije lopen op lange termijn nog steeds risico's. De uitgaven voor gezondheidszorg blijven een risico vormen voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn aangezien een kostenefficiëntere gezondheidszorg in Slowakije een uitdaging blijft. Voor de rationalisering van ziekenhuiszorg en lagere kosten is een aantal stappen gezet, maar concrete resultaten zijn er nog niet. Uit de evaluatie van de uitgaven van 2016 blijkt waar besparingen mogelijk zijn. De vooruitgang in de praktijk om te komen tot een brede hervorming van zowel de gezondheidszorg als de gezondheidszorguitgaven heeft vertraging opgelopen doordat slechts moeizaam vorderingen worden gemaakt met de invoering van een diagnose-gerelateerd groepssysteem voor betalingen en de lancering van digitale gezondheidssystemen. Intussen wordt verwacht dat het tekort in het overheids-pensioenstelsel op lange termijn zal verdubbelen, en de pensioenleeftijd in Slowakije behoort tot de laagste in de Unie. Recente aanpassingen van het pensioenstelsel waren voornamelijk punctueel en kortlopend.
- (10) Belastingontduiking en -ontwijking zijn afgenomen, en er worden inspanningen geleverd om de vrijwillige naleving te verhogen. Dankzij betere belastinginning werd de in het verleden nog grote btw-kloof verkleind. De vermindering van de btw-fraude lijkt ook positief voor het innen van de vennootschapsbelasting. De belastingdienst spitst zich toe op betere btw-naleving, met name via audits. Tegelijk worden andere activiteiten dan audits overwogen om de vrijwillige naleving van de belastingplicht te bevorderen.

- (11) Ondanks verbeteringen op de arbeidsmarkt ten gevolge van het robuuste economische herstel en de aanzienlijke schepping van banen, blijft de langdurige werkloosheid een probleem. De langdurige-werkloosheidsgraad blijft een van de hoogste in de Unie. Het gaat vooral om gemarginaliseerde Roma, laaggeschoolden en jongeren. Daarnaast zijn er hardnekkige regionale verschillen: de werkloosheidsgraad in het oosten van Slowakije is nog altijd dubbel zo hoog als in Bratislava. De participatiegraad op het gebied van een leven lang leren en tweedekansonderwijs blijft laag. Ondanks maatregelen om personen met een laag loon aan te moedigen aan het werk te gaan en de lopende hervorming van de publieke arbeidsbemiddelingsdiensten, is het nog steeds moeilijk individuele ondersteuning te introduceren voor langdurig werklozen en kwetsbare groepen, onder andere door de hoge werklast bij de arbeidsbemiddelingsdiensten. Met het Slowaakse actieplan voor de integratie van langdurig werklozen, dat grotendeels door het Europees Sociaal Fonds wordt gefinancierd, wordt getracht dit via een brede aanpak met gepersonaliseerde diensten op te lossen. Hierbij kan het gaan om gespecialiseerd advies, een nieuw profielbepalingssysteem, samenwerking met particuliere arbeidsbureaus en doelgerichte opleidingsprogramma's die werkgevers hebben ontworpen op basis van de behoeften op de plaatselijke arbeidsmarkt. De participatie van Roma op de Slowaakse arbeidsmarkt blijft erg laag en neemt slechts traag toe. Hun geringe arbeidsparticipatie is onder meer te wijten aan het lage niveau van hun scholing en vaardigheden en aan discriminatie. De lage arbeidsparticipatie van vrouwen in de vruchtbare leeftijd is een afspiegeling van het lange ouderschapsverlof (tot drie jaar) dat zelden door mannen wordt opgenomen, het gebrek aan kinderopvang, vooral voor kinderen jonger dan drie jaar, en het feit dat er weinig gebruik wordt gemaakt van flexibele werktijdregelingen.

- (12) Het onderwijsstelsel is onvoldoende gericht op het verhogen van het economische potentieel van Slowakije. De onderwijsprestaties en het niveau van de basisvaardigheden blijven teleurstellend ten opzichte van internationale normen en zijn nog verslechterd in de periode 2012-2015. De regionale verschillen blijven bovendien groot. Slechte prestaties worden voornamelijk toegeschreven aan de grote invloed van de sociaaleconomische en etnische achtergrond van studenten, aan problemen met gelijkheid, toegang en inclusie, en aan het feit dat het beroep van leerkracht weinig aantrekkelijk is. Ondanks de loonsverhoging voor leerkrachten die in 2016 in twee stappen is doorgevoerd (4 % in januari en 6 % in september) en de nog geplande verhogingen voor de periode 2017-2020 is het beroep nog steeds weinig aantrekkelijk door de ongunstige loonvoorwaarden en de beperkte voortgezette lerarenopleiding, met name voor jongeren en inwoners van de meer ontwikkelde regio's in het land. De recent goedgekeurde wetgeving tegen segregatie ten aanzien van de gemarginaliseerde Roma-gemeenschap moet nog volledig worden uitgevoerd om positieve verandering teweeg te kunnen brengen en de participatie van Roma in het reguliere onderwijs voor iedereen te verhogen, met bijzondere aandacht voor onderwijs en opvang voor jonge kinderen en voorschools onderwijs.
- (13) De overheidsdiensten in Slowakije worden gemoderniseerd, maar corruptie blijft een probleem. De perceptie van corruptie blijft hoog en hindert in belangrijke mate het ondernemingsklimaat. Controlemechanismen en het handhaven van anticorruptieregels blijken nog steeds onvoldoende, en beleidsinitiatieven over klokkenluiders en brievenbusmaatschappijen lijken niet voldoende om het probleem op te lossen. Bovendien voldoen de praktijken inzake overheidsopdrachten op veel vlakken niet aan de goede praktijken. Om het systeem voor overheidsopdrachten beter te kunnen beheren, worden voor het personeel opleidingsmaatregelen ontwikkeld. Belangenconflicten, op maat gesneden specificaties in aanbestedingen en een overdreven gebruik van op de laagste prijs gebaseerde toekenningscriteria blijven echter een punt van zorg en leiden tot weinig concurrentie op basis van kwaliteit. Doordat er nog steeds zwakke punten zijn in de aanbestedingsprocedures, blijft de toewijzing van overheidsmiddelen minder efficiënt.

- (14) Een geregeld wijzigend wetgevingskader maakt het voor bedrijven moeilijk en duur om te voldoen aan de wetgeving, en de wet- en regelgevingsprocedures en insolventieregelingen zijn vaak niet ondernemingsvriendelijk genoeg. Recent werd een interministeriële werkgroep voor ondernemerschap opgericht, onder leiding van de staatssecretaris van het ministerie van Economie. Deze werkgroep moet tegen juni 2017 maatregelen voorstellen om het ondernemingsklimaat te verbeteren. In de sector van de bedrijfsdiensten in Slowakije blijven hoge regelgevingsbarrières bestaan. Om dit probleem te verhelpen werden in januari 2017 specifieke richtsnoeren per beroepsgroep verstrekt in een mededeling van de Commissie over aanbevelingen inzake de hervorming van de reglementering voor professionele dienstverlening, als onderdeel van een pakket maatregelen om barrières in de dienstenmarkten aan te pakken.
- (15) Slowakije moet nog steeds zorgen voor meer efficiëntie, met onder meer een onafhankelijk justitieel apparaat, maar levert hiertoe wel al inspanningen. De bezorgdheid over de onafhankelijkheid en efficiëntie van de rechterlijke macht blijft echter bestaan. De overheidsdiensten gaan nog steeds gebukt onder inefficiëntie, ontoereikende capaciteit en versnippering. De goedkeuring in oktober 2015 van de strategie voor het beheer van de personele middelen en recenter van de ambtenarenwet zijn een positieve stap vooruit. De nieuwe, politiek onafhankelijke, Ambtenarenraad houdt toezicht op de tenuitvoerlegging van de beginselen van de ambtenarenwet en van de ethische code voor ambtenaren. Het ingewikkelde en ondoorzichtige regelgevingskader bemoeilijkt de betrekkingen tussen de belanghebbende partijen op de energiemarkt. Uit recente wijzigingen bij het bepalen van distributietarieven blijkt dat er nog steeds invloed vanuit de politiek en het bedrijfsleven wordt uitgeoefend. Verwacht wordt dat de energieprijnsregulator minder onafhankelijk zal kunnen optreden na de goedkeuring van wetgeving waarmee de regering het exclusieve recht krijgt de voorzitter van de regulator te benoemen en de ministeries voor Economie en Milieu het recht krijgen deel te nemen aan de prijszetting.

- (16) In de context van het Europees Semester 2017 heeft de Commissie een brede analyse van het economisch beleid van Slowakije verricht. Die analyse is gepubliceerd in het landverslag 2017. Voorts heeft zij zowel het stabiliteitsprogramma 2017 als het nationale hervormingsprogramma 2017 doorgelicht en onderzocht welk gevolg is gegeven aan de aanbevelingen die in eerdere jaren tot Slowakije zijn gericht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar begrotings- en sociaaleconomisch beleid in Slowakije, maar is zij ook nagegaan of de Unieregels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algehele economische governance van de Unie te versterken door middel van een inbreng op Unieniveau in toekomstige nationale besluiten.
- (17) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma 2017 onderzocht en zijn advies⁶ daarover is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven,

BEVEELT AAN dat Slowakije in 2017 en 2018 de volgende actie onderneemt:

1. Een aanzienlijke begrotingsinspanning leveren in 2018 overeenkomstig de vereisten van het preventieve deel van het stabiliteits- en groeipact, waarbij rekening wordt gehouden met de noodzaak van het versterken van het huidige herstel en van het waarborgen van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën van Slowakije. Het gezondheidszorgstelsel kosteneffectiever maken, onder meer door het doelmatigheidsprogramma uit te voeren.
2. De activeringsmaatregelen voor kansarme groepen verbeteren, onder meer door het actieplan voor langdurig werklozen uit te voeren en geïndividualiseerde diensten en gerichte opleiding te bieden. Zorgen voor betere arbeidskansen voor vrouwen, met name door de uitbreiding van goede en betaalbare kinderopvang. De kwaliteit van het onderwijs verbeteren en de participatie van Roma in het reguliere onderwijs voor iedereen verhogen.

⁶ Op grond van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97.

3. De concurrentie en transparantie in procedures voor overheidsopdrachten verbeteren en de strijd tegen corruptie opvoeren door de bestaande wetgeving krachtiger te handhaven. Een breed plan goedkeuren en uitvoeren om administratieve en regelgevingsbarrières voor ondernemingen aan te pakken. Het justitieel apparaat efficiënter maken, met inbegrip van een vermindering van de duur van civiel- en handelsrechtelijke zaken.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter
